Köszeg, 1902. junius hó 1-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk, Feigl Gyula kiadó címére küldendők.

XXII. évfolyam. | Felelős szerkesztő: WITTINGER ERNŐ. | 22. szám.

Konvertálás.

A város adósságait konvertálás utján akarják rendezni a vezető körök. Ennek módozatait s egyébként is az ügyet ismerteti az alábbi felhivás, mely a város közönségének szól.

Kőszeg szab. kir. város polgáraihoz! Kőszeg városnak folyó évi költségvetése és pótköltségvetése igazolja, hogy városunk pénzviszonyai nem nagyon kedvezők, hisz a magas pótadó magában véve eléggé mutatja, hogy terheink sulyosak, sok a szükséglet, kevés a fedezet.

Arra nem számithatunk, hogy a közigazgatás által reánk rótt kiadások csökkeni fognak, s igy bizonyos, hogy a legtakarékosabb gazdálkodás mellett sem fogunk eredményt felmutathatni, ha nem igyekezünk a reánk nehezedő terhet valami módon ellensulyozni.

Teremtsünk jövedelmi forrásokat! Létesitsünk oly intézményeket, melyek a forgalmat fokozzák, a fogyasztás terjedelmét nagyobbitják és városunkat a letelepedésre alkalmasabbá teszik!

Ekként elérhetjük azt, hogy az adóköteles alanyok és tárgyak száma szaporodik, és a pótadó jobban megoszlik.

Ha a város létesitené mindazon intézményeket, melyek tervben vannak, bizonyára egyrészt 5—600 egyénnel szaporodnék a fogyasztók száma, másrészt pedig jövedelmi forrás nyilnék meg s ezáltal közvetve és közvetlenül csökkenne az adóteher. —

Mind ehhez azonban pénz kell, ezt pedig csakis kölcsön utján szerezhetjük meg.

De kénytelenek volnánk azért is már kölcsönt felvenni, hogy kölcsöntartozásunk olcsóbbá váljék. Eddigi kölcsöneink ugyanis felette drágák; van olyan kölcsönünk, mely után 6% kamat és 10% törlesztést kell fizetnünk.

Ime, — nézzünk csak a folyó évi költségvetésünkre! —

Terhelő tőkék cimén a szükséglet 23159 K. 30 fillér! Összes adósságunk pedig körülbelül 350,000 korona!

Jelenleg majdnem átlagban 7%-ot tesz ki terhelő tőkéink évi kamata és törlesztési részlete!

Ez már tarthatatlan állapot!

Egy budapesti bank fölajánlott a városnak, bekéblezés nélkül, egy millió korona kölcsönt 4·9% kamat és törlesztés mellett a záloglevelek 93½ árfolyamával; ez a kölcsön 5·27%-ba kerülne, s igy is évenkint 2% megtakaritás volna elérhető.

Mi ezt is drágának tartjuk. Még ennél olcsóbban is lehetne konvertálni, ha magunk adunk kölcsön önmagunknak; ha a város bocsát ki kötvényeket és ezeket a város polgársága készpénzen megveszi. —

Mielőtt azonban erre nézve részletes inditványt tennék a képviselőtestülethez, kisérletet teszünk arra nézve, hogy városunk polgárságára mennyiben számithatunk?! Képesek leszünk-e egyáltalán saját erőnkkel a konverziót keresztül vinni?!

Egy előjegyzési ivet helyeztünk el a polgármesteri hivatalban, s kérjük a város polgárságát, hogy ott minél ssámosabban megjelenjenek és előjegyezzenek tehetségük szerinti összegre.

A konverzió ugy terveztetik, hogy a város 4½%-al kamatozó 100 koronás kötvényeket bocsátana ki 99 árfolyamban, és ezen kötvényeket az első öt év letelte után kezdődőleg 60 évre felosztott sorsolási terv szerint fizetné vissza; mindaddig mig egy kötvény ki nem sorsoltatik, 4½%-al váltatnának be a kamat-szelvények.

Ekként 5·1% volna a törlesztési részlet és kamat, tehát 2·1% megtakaritás — és a kamat közöttünk maradna!

A ki tehát pénzét városi kötvényekbe helyezné, szép kamatot kapna, — de még a város is tetemes összeget nyerne a konverzió által.

Mindnyájunk érdeke ezen pénzügyi müvelet létesitése; tehát saját előnyünkre minél számosabban müködjünk közre, hogy a város pénzügyét rendezhesse és fejlődésének alapját megvethesse!

Egyelőre 350,000 korona volna a szükséglet a régi adósságok konvertálására. — A törvényhozásnál az adó, bélyeg és illetékmentesség kieszközlése is megtörténnék.

Az előjegyzés csak az esetben kötelező, ha a képviselő testület a tervezetet határozattá emeli.

Minden percnyi mulasztás veszteséget jelent, azért kérjük a polgárságot, hogy f. é. junius hó 15-ig siessenek előjegyezni, hogy minél előbb ezen fontos ügyben a képviselőtestület határozhasson!

Kőszeg, sz. kir. város tanácsának megbizásából: 1902. évi május hó 24-én.

Dr. Sissovics,
polgármester.

TARCA.

A pletyka története.

A megszólás müvészete nem tartozik az uj-kor találmányai közé, amennyiben szavahihető kutatók megállapitották, hogy már a régi khinaiaknál, egyptomiaknál és izraelitáknál nagyban divatozott az a kellemes szokás, hogy elefántot csináltak a szunyogból, és hűségesen játszották a mai kávénénikék szerepét — kávé nélkül. És pedig az igazság kedvéért azt is be kell vallani, hogy nemcsak a gyönge női nem gyakorolta magát a pletykázás müvészetében, hanem bizony a teremtés urai is nagy buzgalommal segédkeztek az asszonyoknak ebben, a szó teljes értelmében vett *hang*versenyben. Általában már akkor is körülbelül olyan volt a viszony a két nem pletykázása között, a milyen manapság is, t. i. a nők többnyire mindenféléről pletykálnak, de felületesen, mig ellenben a férfiak emberszólása kényesebb ugyan a tárgy megválasztásában, de az ő nyelvük élessége annál inkább belevág a szegény áldozat eleven husába.

A pletykázás körülbelül egykoru az emberiséggel és nem érdekesség nélkül való, ha megvizsgáljuk néhány főbb mozzanatában, hol és miképen elégittessék ki az egyes nemzetek fiai és leányai a multban az emberszólás iránt táplált előszeretetüket.

A klasszikus ókorban az athéni politikusnak és polgárnak az agora, vagyis a piac, mely az összes üzleti, politikai és vallásos életnek középpontja volt, továbbá a gymnasion, vagyis az az árnyékos és szellős helyiség, ahol a régi görögök a testgyakorlást végezték és amelyet később csarnokokkal, mulatóhelyekkel és fürdőkkel vettek körül, — ez a két hely mindig alkalmat nyujtott arra, hogy ott politizáljon és együttérző embertársainak kitálalja mindazt az ujdonságot, amelyet felebarátairól tud. És azt, hogy mennyire értettek a görögök az emberszóláshoz, legjobban bizonyitja Aristophanes, aki néhány vigjátékában szellemesen kigúnyolta honfitársainak pletykázó szenvedélyét. És bizonyára már Athén lakosainak is tömérdek kellemetlenséget és boszszuságot okoztak a klasszikus ó-kor gonosz nyelvei, mert alighanem náluk is követők nélkül maradt az a bölcshöz illő válasz, amelyet Sokrates adott, mikor el mondta neki valaki, mennyi rosszat beszélnek róla a városban.

— Nem bánom én, — igy felelt Sokrates — akár meg is verhetnek, — csak ne legyek ott!

A nyelvtornának azt a módját, amelyet népszerü nyelven pletykának tisztel az emberiség, a klasszikus ó-kor római polgára a fórumon, vagyis a piacon, a köztéren, továbbá a pompás fürdőkben gyakorolta. Ezek a nyilvános fürdők nagyszerü és kényelmes berendezésüknél fogva csakhamar az ó-kor közkedveltségnek örvendő kaszinóivá lettek. Itt minden ujdonságot első kézből kaphatott az ember, a harctérről érkező hirek ide jutottak el először, ugyancsak itt nyilt az érdeklődőknek alkalmuk arra, hogy az irodalom és müvészet legujabb termékeivel megismerkedjenek. Ilyen körülmények között csakugyan nem csodálkozhatunk, hogy sok római polgár az egész napot a fürdőben töltötte, mert ezen a pompás tartózkodási helyen teljes kényelmében élvezhette a pletykázás minden gyönyörüségét.

A középkorban, mikor a keresztény országokban a fürdés szenvedélye alaposan leolvadt, a fürdőkaszinók helyett a borotváló- és hajnyiró-mütermekben lelt a pletyka barátságos otthonra. Különösen nagy fontosságuk volt ezeknek a szalónoknak Olaszországban, amelynek müvelődéstörténetében a borbélyok és az ó mütermeik hosszu időn át ugyszólván vezető szerepet játszottak. Ennek az érdekes jelenségnek az a magyarázata, hogy Figaro ősei foglalkozásuknál fogva érintkezésbe jutottak a társadalomnak csaknem minden rétegével és igy bőven nyilt alkalmunk arra, hogy megfigyeljék a kis és nagy embereket egyaránt. Az emberekkel való folytonos érintkezésben a borbélyok természetes esze nagyon kicsiszolódott, ugy, hogy nemsokára a borotva hősei közül a legszellemesebbek irótollat fogtak a kezükbe és pedig részint abból a célból, hogy megfigyeléseiket szatirikus költeményekben megörökitsék, részint pedig azért, hogy azokat, akiknek arcán néha óraszámra elbabráltak, ezalatt burleszk és humoristikus dalaikkal mulattassák. Minthogy pedig az olaszok már természetüknél fogva nagy hajlandósággal viseltettek a szellemesség és élc iránt; ez az előszeretetük természetesen a borbélyok és utcai énekesek rögtönzéseiben is kifejezésre jutott, amely rögtönzé eknek tárgyát többnyire a városi- és napiesemények szolgáltatták. És az olasz borbélyok mütermei, ha nem is mindig szülőtészkei, de legalább is lerakodóhelyei voltak ezeknek a gunyolódó daloknak és költeményeknek, amelyeket azután a szalonokban megforduló vendégek kilencvenkilenc percentje nagy élvezettel terjesztett el mindenütt a városban, de természetesen a hallott történetkét megtoldották a saját izlésük szerint választott részletekkel. Mint általában mindenben, ami a szellemi életet illeti, ugy ezekben a borbély-pletykákban is Florenz vitte a középkorban a vezérszerepet, különösen a Mediciek-alatt.

Olaszországból kiindulva, csakhamar lábrakapott a borbély-mütermek emberszólási jelentősége a többi európai államban is és az egész középkoron át a borotva hőseinek szalonjaiból kerültek ki a legáltalánosabb elterjedésnek örvendő pletykák. Azt a nagy müvelődéstörténeti jelentőséget azonban, amelylyel az olasz bor-

A köszegi magy. kir. adóhivatal tisztikarának

HELYBEN.

E lapok május hó 18-ik számában „Adózók panasza“ cimén egy kis közlemény jelent meg, melyre a helybeli m. kir. adóhivatal tisztviselő kara ugyanezen lap május 25-iki számában „Beküldetett“ alatt válaszolt. Ezen külöuben csekély, de közérdekü ügyet a mai nagyságára azon körülmény fujta fel, hogy az emlitett és egy adózó polgár saját élményeit tartalmazó kis közleményre a fenti adóhivatal tisztikara nem átallott olyan udvariatlanul és az illem szabályait olyan sértő modorban reflektálni, hogy azt megtorlás nélkül hagyni már a jó izlés érdekében sem lehet, eltekintve attól, hogy a „Beküldetett“ irói ama közleményt teljesen elferditve tüntették fel.

Ennek bebizonyitására szoljanak a tények.

Az „Adózók panasza“ igy hangzott: „Nehéz időket élünk. Az államháztartás mindig szélesebb alapra lesz fektetve, melynek fentartása ennek arányában költségesebb. A pénzt erre természetesen a polgároknak kell megadni. Olyan államban, hol a kereset források nagy száma a polgárok fáradságát bőven jutalmazza, az adószedés nem bir azon nagy jelentőséggel, mint nálunk, hol e tekintetben a helyzet majdnem elviselhetlenné válik és minden adó emelése egyenlő egy-egy kis háboruval, melyet az adószedő hivatalok a publikummal viselnek. Az egész országban panaszok hangzanak a sok adó miatt, a mi még jobban fajul elkeseredéssé, ha a pénzügyminiszternek utasitását a buzgó adóhivatalnokok még félre is magyarázzák és a jövedelmi adó emelését ott is forszirozzák, a hol a kereset nemcsak, hogy nem emelkedett, de még hanyatlott is.“ . . .

Erre a „Beküldetett“ irói igy reflektáltak: „Az 1902. évi május hó 18-iki számban az adókivetésről szóló cikkben, az adóhivatali tisztviselők tulságos buzgóságának és törvény félremagyarázásának imputálja valaki az esetleges adóemeléseket. A kőszegi m. kir. adóhivatal tisztviselő kara ezennel kijelenti, hogy a fenti cikk *nagymérvü tudatlanságon* alapszik, mert az adóhivatalnak ezen adó kivetéséhez semmi köze sincs.“

Én azt hiszem, hogy mindenki, ki csak egy szemernyivel is jobban tud és ért magyarul, mint a „Beküldetett“ irói, az az első pillanatra kiolvashatja, hogy az „Adózok panasza“ közlőjének esze ágában sem volt azt állitani, hogy a *kereseti adó felemelése az adóhivatali tisztviselőktől függ és hogy azt az adóhivatalok szabják meg.* Ami pedig a kereseti adókivető bizottságnál az államképviselőjeként fungáló adóhivatalnokot illeti, ugy az tény, hogy ez többször csupa jóhiszeműségből s tulbuzgóságból az adóemelést ott is forszirozza, hol kevés vagy éppen uiucs kereset. Ez azonban uemcsak nem ujság, hanem igen régi valóság, mit az adó hivatalok háztetőin már a verebek is csiripelnek.

Avagy a t. urak nem olvasták azon nagy felháborodást, mely az idén is az ország legkülönbözőbb helyén a kereseti adóemelés előidézett? Deputátiók jöttekmentek az illető pénzügyi hatóságokhoz, adótelügyelőségekhez, sőt magához pénzügyminiszterhez is Igy a többek között nem kisebb ember, mint Falk Miksa dr országgyülési képviselő vezette Lukács László pénzügyminiszterhez a budapesti I. kerület kereskedőinek küldöttségét az adókivetésekből származott panaszok emelése miatt. Hiszen tudhatják, hogy az adókivető bizottságokban a pénzügyihatóság képviselőjét mint előadóét illeti meg első sorban a jövedelmi adó nagyságának a megállapitása, mely aztán, ha az adókivető bizottság többi *polgártagjai mamelukok* vagy nem hordják eléggé szivükön polgártársaik érdekét, akkor ezek mindenben igen t vagy nem-et mondván az minden további ellenállás nélkül juttatik érvényre. Hogy ezt a kőszegi adókivető bizottság polgártagjai bátor fellépésük által az idén sem hagyták több esetben ellenvélemény nélkül és az előadó által javaslatba hozott adófelemelést kellő mértékére redukálták, ezt *feltüntetni volt az „Adózók panasza“ irójának egyedüli célja.*

Végül felemlitem, hogy nekem a kőszegi m. kir. adóhivatal tisztikarát nincs szerencsém közelebbről ösmerni, de azért tudom, hogy kik és milyen képzettséggel birnak. Nekem eddig nem volt velük semmi bajom, tehát hinnem kell, hogy tisztességes és correct urak. Annyival inkább kell tehát sajnálnom, hogy valaki a magyar nyelvben való járatlanságukat csunya módon felhasználta és ők magukat beengedték csapni és olyan dologba ugratni, mely őket, mint m. kir. adóhivatali tisztviselőket a legkevésbbé sem érinti. Higyjék el, hogy helyesebben cselekedtek volna, ha, mint tisztikar, mielőtt a nyilvánosság terére lépnek, megkérdeztek volna egy okos magyar embert, valjon van-e ama közlemény intentiójábau valami, mi őket sérteni akarja; ekkor tudom, hogy egyáltalában nem is nyilatkoztak volna.

Ama „Beküldetett“ nyilatkozattal azonban a helybeli m. kir. adóhivatali tisztikar azonkivül, hogy *olyan inget vett fel magára, mely nem az övé volt,* még magát az összes magyarországi adóhivatalok fogadatlan prókatorává is feltolta. Különben goudoskodni fogunk arról, hogy e sorokat azok is olvassák, kik a helybeli m. kir. adóhivatal tisztikara felett első sorban vannak hivatva birálatot hozni, de ekkor meg vagyok győződve, hogy az „Adózók panasza“ irójára szórt *ama nagy mérvü tudatlanság vissza fog arra a cimre küldetni, ahonnan az jött.*

* * *

Hirek.

— **Urnap.** Az urnapi istentiszteletet az idén is, mint már régota, a plebánia templomban a szent Beuedekreudi székház tagjai tartották. Az ünnepi szent misét *Mázy* Engelbert dr. gimnáziumi igazgató celebrálta *Vörös* Balduin, *Kocsis* Lenárd és *Kiss* Szerafin segédlete mellett. Ugyancsak ők tartották a nagy körmenetet is, melyet a hivők óriási tömegének hullámzása, a száz meg száz tiszta fehérbe öltözött lánykák kedves serege, a vadász-diszszázadnak fölvonulása valósággal impozánssá tett. — Délben a beucések vendégszerető házában nagy ebéd volt, melyre a papság, a katonaság parancsnokai és a városi hivatalok fejei voltak hivatalosak. Ma a körmenet a bencéstemplomból indul, melyet a városi plebános vezet, valamint ő tartja ugyanott a nagymisét is.

— **Rupprecht Henrik**, m. kir. honvéd-tábornok, május hó 25-én Kőszegre érkezett s itt megszemlélte a honvéd-zaszlóaljat.

— **Városi közgyülés.** A junius hó 5-én, csütörtökön megtartandó városi közgyülés tárgysorozatából közöljük a következőket: A polgári iskola fajárandóságának leszállitását a vármegye tvhbizottsága nem hagyta jóvá. A pótköltségvetés tárgyalása. A városi faiskolába szakképzett kertész alkalmazandó. *Töpfer* Samu pénztáros két havi szabadságot kér. Kőszeg-szombathelyi h é. vasut részvénytársasághoz a város egy felügyelőbizottsági tagot választ. Bérkocsi szabályrendelet tárgyalása. A kőszegi izr. hitközség segély felemelés iránti kérvénye elutasittatik. Erdőkezelési szabályrendeletet a vármegye nem hagyta jóvá; a város utasittatik uj szabályzat kidolgozására, melyben a főelv legyen a fa raktári kezelése stb.

— **Ötödik vonat.** A kőszeg-szombathelyi vonalon junius hó 1-tól fogva vásár és ünuepnapokon egy ötödik vonat is fog közlekedni, mely Kőszegről indul este 8 óra 40 perckor, Szombathelyre érkezik 9 óra 25 perckor. Szombathelyről vissza indul 10 óra 10 perckor s Kőszegre érkezik 10 óra 55 perckor.

— **Pótvásár.** Holnap pótvásár lesz Kőszegen, melyre nézve a miniszter engedélye a napokban érkezett meg.

— **Tüzoltó-majális.** A kőszegi önk. tüzoltóság ma délután a *Klausen* erdőben mulatságot rendez, melyen ugy a város, mint a környék közönségét szivesen látják.

— **Földcsuszamlás Rendeken.** Egy éve lehet, hogy lapunk hasábján az illetékes hatóság figyelmét mi is fölhivtuk arra a veszélyre, mely a szomszédos Rendek községben néhány szegény polgártársunk házát a fokozatos földcsuszamlás következtében fenyegeti. A vizsgálatot azonnal meg is ejtették a helyszinen, a vizárok azonban, melynek szükségességét akkor kimondották, még ma sincs meg. Pedig jó lett volna idejében orvosolni a bajt, mert, mint ma értesülünk, a veszély közel van. Igy például *Stampf* Károly háza, a ki pedig annak idején mérnöki ajánlatra teljesen kijavittatta azt, ma már összedöléssel fenyegeti a háznépet. Falain hatalmas repedések mutatkoznak, az istállót s konyhát pedig éppen nem lehet használni. És igy jár rövidesen több rendeki „házi ur“ is házával. — Vagy menjenek ők is Amerikába?!

— **Halálozás.** *Szalay* Lajos zsirai kántortanitó f. hó 28-án elhalt szivszélhüdésben.

— **A magyar turista-egyesület** 1902. évi junius hó 28-án (szombat) d. u. 6 órakor Budapesten a kir. magyar tudomány-egyetem fizikai intézetének (VIII., Eszterházy-utca 3/b) tantermében tartja évi (VII.) rendes közgyülését. Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. Igazoló bizottság kiküldése (alapszabályok 31. §.). 3. Tisztikar, igazoló és számvizsgáló bizottságok jelentései és számvizsgáló bizottság kiküldése. 4. Költségelőirányzat. 5. A jövő évi közgyülés helyének kijelölése. 6. A tisztikar megválasztása és választmány kiegészitése. 7. Netáni inditványok. 8. Petrik Lajos tanár „Magyarország képekben“ cimű előadása vetitett képek bemutatásával. A közgyülést követőleg esti 8½ órakor az István főherceg szálló I. emeleti disztermében társas-estély fog tartatni. Egy teriték ára (ital nélkül) 3 korona. A részvételre jelentkezni csakis junius hó 27-ig a hivatalos órák alatt (kedden és szombaton esti 6–8 óráig) az egyesületi helyiségben lehet. Közgyülés után a turistaegyesület kirándulást rendez a Dobogókőre, a Fruska-Gorába és az Aldunára. Összes költség — kedvezményes vasuti- és hajó-költség nélkül, de a kocsik beleszámitásával — hozzávetőleg 60 korona. A kirándulásban való részvétel azon Osztály elnökségéhez intézendő — és pedig legkésőbb junius hó 26-ig —, a mely osztályhoz az illető résztvevő tartozik. A kik idejekorán nem jelentkeznek, vasuti- és hajó-kedvezményre szóló igazolványra, elszállásolásra, ellátásra, kocsira stb.-re nem számithatnak. A jelentkezésnél a közös költségek fedezésére 20 korona befizetendő. Bővebb felvilágositás a központi titkárságnál (Budapest, IV., Aranykéz-utca 6 sz. III. em.) kedden és szombaton esti 6–8 óra közt nyerhető.

— **A róti hid javitása.** Rőt község elöljárósága kérelmet intézett városunkhoz, hogy a róti Gyöngyös-hid javitása költségeihez járuljon hozzá. Tekintve, hogy a kőszegiek a fatuvarozásoknál a hidat sürün igénybe veszik, jogos a rőtieknek ama kérelme, hogy a város járuljon hozzá a hidépitéshez.

— **Erdő-őri állás.** A legközelebbi képviselő-testületi közgyülésen egy városi erdő-őri állást fognak betölteni.

— **A sport-egylet vigalma.** A Vasvármegyei Sport-Egylet Szombathelyen, 1902. évi junius hó 14-én a „Jégverem“-ben sport-vásárral egybekötött nyári táncmulatságot rendez. Belépti dij: személyenkint 2 korona. Kezdete este 7 órakor. A mulatság az ujonnan épült tedett-kerthelyiségben kedvezőtlen idő esetére is meg fog tartatni.

— **Anyakönyvi statisztika.** A kőszegi anyakönyvi hivatalban az utóbbi időben a következő születési-, házassági- és halálozási-eseteket jegyezték be:

Születés.

Május 21-én. Pintér János és néje Huszár Karolin fia, Sándor, ágost. hitv. ev.

Május 21-én. Niehold Mihály és neje Körmendy Krisztina leánya, Mária Janka, róm. kath.

Május 22. Wernitz János s neje Petróczy Mária leánya, Teréz, róm. kath.

Május 24-én. Randveg Konrad s neje Iker Franciska leánya, Josefin, róm. kath.

Május 26-án. Schrancz József és neje Kleiurath Rosina leánya, Anna, róm. kath.

Házasság.

Május 25-én. Szetnits István asztalos és Maitz Teréz varrónő.

Május 28-án. Gáger Sándor cipész és Horváth Julianna varrónő.

Halálozás.

Május 24. Tompek Teréz kisbirtokosnő, r. kath., 65 éves, gyomorrák.

Május 26-án. Müller József, róm. kath., 8 hónapos, hörghurut.

Május 28-án. Stibecker Rosina róm. kath., 5 hónapos, tüdőgyulladás.

Május 29-én. Badonits Etelka, róm. kath., 18 hónapos, ráugó-görcs.

Május 30 án. Nemes Mária tanuló, róm. kath., 15 éves, tüdővész.

— **Spárga, cseresznye**, zöld borsó, káposzta, ugorka, articsóka és idei burgonya mindig frissen kapható **Waisbecker Ede** utóda, **Schaar József** füszer- és csemege-kereskedésében.

— **Egy uj mezőgazdasági gépgyár Budapesten.** A nálunk már eddig is jó hirnévnek örvendő Hotherr és Schrautz cég Kispesten, az Üllői-ut mentén, nagyszabásu, modern berendezésü mezőgazdasági gépgyárat épittetett, melyet jelen évben üzembe is helyezett. Nevezett cég eddig csak bécsi gyártelepén készült gépeit hozta hozzánk, melyek jóságuk, jó anyag felhasználásával végzett pontos kivitelük és honi viszonyainkhoz alkalmazott helyes szerkezetük miatt külföldi voltuk dacára is általánosan elterjedtek és kedveltekké váltak. Annál örvendetesebb az a körülmény, hogy e gépek most már itthon készülnek. Magyar munkásoknak ad kenyeret a gyár és magyar anyagot dolgozva fel, valódi hazai iparcikket termel. A gyártelep minden egyes műhelye és felszerelése mintaszerü, épületei szépek, egyszerüek és világos helyiségekkel birnak. A gyár 600 munkás foglalkoztatására van számitva s jelenleg 300 munkással dolgozik. Mint tisztán mezőgazdasági gépgyár ezen Hotherr és Schrantz féle uj gyártelep a legelsők közt foglal helyet és a jó kezekben levő vezetés, valamint a mintaszerü modern berendezés elég biztositékot nyujtanak jó gyártmányok előállitására s a magyar gazdaközönség részére ezen uj hazai géptorrás határozott nyereséget jelent.

40 éves tanitói jubileum.

A kőszegi kath. tanitói-kör f. é. május hó 28-án tartotta meg tavaszi gyülését Velem községben. E nap örök emlék marad Velem község érdemes lakosságának szivében. Ünnepelte *Horváth* Józsefnek, a község érdemteljes tanitójának 40 éves szolgálati- és a községben levő iskola fennállásának 25 éves jubileumát.

A rendes ülést megelőzőleg tél 9 órakor főtsz. *Karmosy* Vince a község buzgó plebánosa ajkáról elhangzott a „Te Deum“, mit követett az ünnepélyes szt.-mise a szerdahelyi tárатemplomban. Megtelt az zsufolásig. Részt vett azon örege, apraja és számosan a környékbeliek is. 8 óra felé egy küldöttség ment az ünnepelt férfiuért Velembe, honnan diszes felvonulásban érkeztek a szerdahelyi templomhoz, hogy hálát adjanak a Mindenhatónak, a miért e napra virradtak.

Mise után az egybegyültek együttesen vonultak a veterán tanitónak müködési helyére, az erdőkoszoruzta kies fekvésü Velembe.

Az elnöki megnyitás és az adminisztrativ ügyek letárgyalása után *Horváth* József veterán tanitó az irva-

---

bélyok mütermei birtak, semmiféle más ország Figaróinak nem sikerült elérniök.

Az uj- és a legujabb kor sok világhirü pletykafészekkel örvendeztette meg az emberszólás lelkes híveit. Ezek közül a legáltalánosabb népszerüségnek örvendenek a kávéházak és kaszinók, ahol az emberek a világtontosságu eszméket szokták megtárgyalni, továbbá a kávénénikék ártatlan összejövetelei, végül a modern zsúrok látogatói is nagy buzgalommal gyakorolják magukat a felebaráti szeretet müvelésében. Valóban ezeknek a társadalmi nagyhatalmaknak kegyetlen nyelvével szemben a középkor borbélymühelyei valóságos jótékonysági intézetek voltak.

És a legszomorubb a dologban az, hogy nem igen van kilátás arra, hogy egyhamar elkövetkezzék az a boldog idő, mikor az emberek a saját dolgaikkal fognak foglalkozni és a maguk ajtaja előtt söpörnek.

Dr. Simon Vilmos.

Naponta friss tejes káposzta, zöld borsó, zöld bab, ugorka és

olvasásból tartott — tanitványaival — sikerült előadást. *Szomor* Lajos kőszegi tanitó pedig „Az iskola- és családról“ értekezett hatásosan.

Az őszi körgyülés helyéül Német-Gencs állapittatott meg, mire elnök a rendes ülést bezárta, s azt tél órára feltüggesztette.

A záros idő leteltével megnyitotta *Pados* Gábor elnök a diszülést, melyen Kőszegről és a vidékről számos előkelőség is vett részt.

Ott láttuk a politikai hatóság képviseletében *Csorna* Jenő tb. főszolgabirót, a kőszegi polgári iskola képviseletében pedig *Brezovits* Ferenc tanárt. *Zichy* Hermanu grófot, *Kőszegi* József rendőrkapitányt, *Beer* Károly katona reáliskolai lelkész-tanárt, dr. *Hegedűs* János ügyvéd és dr. *Szemző* ügyvédjelöltet; *Waisbecker* Ede takarékpénztári pénztárost, *Varga* György kőszegi káplánt, *Kovács* Antal városi számvevőt, *Kirchknopf* Mihály vaskereskedőt, *Joó* Sándor kávést, báró *Miske* Lászlót Bozsokról, *Peczöli* Ferenc h. körjegyzőt helyből, s még többeket, mint a jubilánsnak tisztelőit s a tanügynek barátait.

Jelen volt a községnek összes lakossága *Horváth* Péter biróval és *Tóth* János iskolaszéki v. elnökkel élükön.

Megnyitó beszéd után elnök bizottságot kér föl a kartársak és a községi elöljáróságból jubilánsnak a diszülésbe való meghivására. A bizottság *Karmosy* Vince plebános vezetése alatt lelkes éljenzések között vezeti be ünnepeltet családja kiséretében az ülésterembe, hol azok a számukra készitett emelvényen helyet foglalnak. Erre felhangzott a „Hymnus“ a magyarnak nemzeti imádsága.

Ezután *Pados* Gábor elnök a kartársi és baráti szeretet melegével üdvözli jubiláns tanitót, a szivek mélyéig ható szavakban ecsetelvén a tanitói hivátós magasztosságát és fönnségét, jubilánsnak haza és egyház iránt szerzett hervadhatlan érdemeit, nemkülönben a tönkelt gondolkozásu község lakosságát, ki 25 évvel ezelőtt emelt gyermekeinek iskolát s ünnepli kapcsolatosan ennek 25 éves fönnállását. Átnyujt jubilánsnak egy, a kör tagjai által e nap emlékéül vásárolt gyönyörü ezüst serleget. Elhangzott szavaival örömkönnyeket csalt ki az összes jelenlevők szemeiből s örök emléket emelt magának is kartársai szivében és a diszes diadalkapuval ellátott községben, mely az egyik oldalon „Isten hozott“-al a másikon pedig „Isten áldja meg a magyar tanitói kart“ fogadta az érkezőket.

Ezután *Karmosy* Vince plebános az iskolaszéknek, *Tóth* János a község egyik kiváló derék és értelmes polgára a község összes lakosságának, valamint két fehérbe öltözött kisebb és nagyobb kedves leányka a jelenlegi és már felnőtt tanitványok nevében üdvözölték jubiláns tanitójukat, megható szavakban fejezvén ki tiszteletüket, szeretetöket és örök hálájukat önfeláldozó, buzgó működéseért és fáradozásáért, átnyujtva neki szintén egy szép ezüst emléktárgyat s egy nemzeti szalaggal ellátott remek virágcsokrot.

Végre *Kovács* Géza, Szerdahely derék tanitója mint tüzoltó-felügyelő és parancsnok üdvözölte lelkes beszédben jubilánst, mint a körjegyzőség összesitett községei tüzoltó-egyletének elnökét, meleg köszönetet mondva neki a közügyek terén is mindenkor kifejtett buzgó és sikeres ténykedéseért.

Jubiláns mindezekre örömkönnyekkel szemeiben válaszolt s köszönte meg a körnek, iskolaszéknek, a község öregének és aprajának, valamint a jelenlévő vendégeknek a tiszteletnek, szeretetnek és ragazkodásnak ezen impozáns megnyilvánulását.

Elnök ezután szintén köszönetet mondva a községnek és összes vendégeknek résztvevő szives megjelenésükért, melylyel e ritka ünnepélyt oly fényessé tették, a jubilánsnak harsány éltetése között a „Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar!“ — elhangzása után a diszülést bezárja. Délután fél 2 órakor fényes társasebédre gyülekeztek a jubiláns és családjának, valamint a körnek összes tagjai, a községnek elöljárósága, iskolaszéke és az összes vendégek (hatvanan), *Prisznyák* János helybeli szépen földiszitett vendéglőjében.

A felköszöntők sorát *Pados* Gábor elnök nyitotta meg, alattvalói hódolattal éltetvén O Felségét, dicsőségesen uralkodó királyunkat, s utána dr. *István* Vilmos megyés püspök ur őméltóságát, a tanitóknak kegyes jó atyját, áldást és hosszu életet esdve részükre a Mindenhatótól mely felköszöntőket az összes vendégek állva hallgattak és lelkes éljenzéssel fogadtak.

Ezt a felköszöntők végtelen sora követte a jubilánsra, családtagjaira, a kör elnökére, a tanitói karra, *Karmosy* Vince plebánosra, *Csorna* Jenő tb. főszolgabiróra, Velem község lakosságára, gróf *Zichy* Hermanra, *Kőszegi* József rendőrkapitányra, *Beer* Károly lelkésztanárra és az összes vendégekre. Felköszöntőket mondtak: *Karmosy* Vince, *Beer* Károly, *Csorna* Jenő, a *Jubiláns*, dr. *Szemző*, *Varga* György, *Kovács* Géza, *Iliás* Géza, gróf *Zichy* Hermann, *Tóth* János velemi polgár és még többen.

Az izléses ételek és italok, valamint a cigány szivhez szóló nótái a társaságot legjobb kedvre hangolták. Ebéd végeztével a község arany ifjusága táncra penderült. *Egy jelen volt.*

Különfélék.

* **A világ minden részéből.** Angolországnak évente 500 dollárjába kerül egy-egy katonája, Oroszországnak 115 dollárjába. Svájcnak pedig csak 35 dollárjába.

Az egész világon forgalomban levő aranypénz sulya körülbelül 865 tonna,

A német császárnak 359 kocsija van a saját és az udvara használatára.

Kina egyes helyein a földmivelésnél sertéseket is használnak teherhuzásra.

Hakaiiban a káposzta egész éven át megterem, s mindegy, akármely évszakban ültetik is el.

A jótékonycélu adományok összege az elmult évben az Egyesült-Államokban meghaladta a 107 millió dollárt.

A siami király seregében 500 harci elefánt van.

A legkeményebb fa nem az ébenfa, hanem a kókusz.

A sürgöny körülbelül 3 másodperc alatt jut át az Atlanti-tengeren.

Az egész művelt világ katonaságának béke-létszáma 4 millió ember.

Az egyedüli drágakő, amit utánozni nem lehet, az opál.

Oroszországban ötszörnél többször senki házasságot nem köthet s a 80 éven felüliek nem léphetnek házasságra.

A színésznők között a leggyakoribb név: Mari.

Moszkvának van Európában a legnagyobb kórháza, hétezer ágygyal.

Vonaton az első postát 1830-ban szállitották és pedig Angolországban, Liverpool és Manchester között.

Évente az egész világon körülbelül 400 millió sürgönyt adnak le.

Az egész világ kereskedelmi hajói körülbelül 180 millió tonnányi árut szállitanak évente. Ebből a negyedrész szén.

Az elmult évben a német császár 2473 egyéut tüntetett ki érdemjellel.

Németország 22 hajógyára 60 ezer embert foglalkoztat.

* **Salamoni itélet.** Chesterben egy csinos szőke asszony bepörölte erőszakos támadás miatt Colledge Harry munkáslegényt. A tárgyalás során a biró fölszólitotta a panaszos asszonyt, hogy adja elő az ügy részleteit. A veszedelmesen csinos menyecske erre elmondta, hogy a vádlott a minap az ő háza közelében dolgozott. Egyszer ugy déltájon megkopogtatta az ajtaját és egy ital vizet kért tőle; ő erre azt válaszolta, hogy menjen be és igyék. A férfi belépett és jó nagyot ivott, de ettől — ugy látszik — még szomjasabb lett; nem vizre szomjazott már, hanem a gyönyörüséges szép asszony csókjára. Mikor letette a poharat, odalépett a menyecskéhez, hirtelen átkarolta és forró csókot nyomott az ajkára. Igy adta elő a dolgot a menyecske és kérte a birót, hogy büntesse meg a vádlottat, de nagyon. Amig beszélt, a biró le nem vette szemeit a piruló menyecskéről s amikor az befejezte mondókáját, a következő itéletet mondta ki:

— Asszonyom, bocsásson meg, de én a vádlott pártján vagyok. Egyáltalában nem csodálkozom, hogy a vádlott önt megcsókolta; hasonló helyzetben magam sem tudtam volna ellenállni, hogy meg ne csókoljak ilyen édes asszonyt. A vádlottat fölmentem.

A hallgatóság tapsolt, a menyecske pirult és — nem fölebbezett.

Irodalom és művészet.

(*) **Négy országgyülési beszéd** Szemere Miklóstól. Ismét egy elegáns kis füzet jelent meg a gavallér országgyülési képviselőtől, Szemere Miklóstól, melyben a képviselőházban elmondott négy talpraesett és a szónok eredeti egyéniségét magukon viselő beszédét adja közre. Négy beszéd, mind a négy más-más tárgygyal foglalkozik és mind a négy ugy alakjára, mint tárgyára nézve eltér a megszokott sablontól. A sárga szinnel nyomott tehérboritéku elegáns füzet, mely a társadalom minden osztályának és érdekelt köröknek megküldetett, hogy ahhoz a parlamenten kivül állók is hozzá szólhassanak, az Athenaeum könyvnyomdájából (VII. Kerepesi-ut 54.) került ki. Ára?

(*) **Uj zeneművek.** Rózsavölgyi és Társa udvari zeneműkereskedők kiadásában megjelent: Lengyel Miksa: „Palócz nóták“, tréfás dalegyveleg énekhangra, zongora kisérettel. A szerző a kinek eredeti dalait országszerte éneklik ezuttal átiról minőségben dokumentálja ügyességét és finom muzsikalis érzékét összhangzatositás dolgában. Hét tréfás palóc-nótát tartalmaz a füzet mindmegannyit hamisitatlan idomában. Ára 2 kor. 40 fillér. A magyar dalok és népdalok anthologiájából három uj füzetet bocsájtott közre a kiadó cég. Minden egyes füzet két-két dalt tartalmaz: Lengyel Miksa és Szántó Ferenc toliából. Igazi magyar érzés hatja át valamennyit, s a mit dicsérnünk kell, könnyen énekelhetők és játszhatók. Ára egy-egy füzetnek 1 korona.

Közgazdaság.

§ **Szőlőink és gyümölcsfáink megvédése.** (Küzdelem a szőlőpenész, az oidium, a gombák, rovarok stb. ellen.)

Kitárta immár teljes pompáját a természet. Viruló gyümölcsfák, zöldelő szőlők közt gyönyörködve, reménykedve és mégis aggódva jár a gazda: vajjon lesz-e a virágból gyümölcs? E kérdésre a feleletet ne csak a sorstól várja a gazda, hanem önmagától is. Azért adott a jóságos Isten az embernek észt, hogy védekezni tudjon az ellenségeivel szemben.

Szőlőinket az idén is fenyegeti a *peronospora* (*szőlőpenész*), annál inkább, mert a tavaszi fagy, hidegség fokozottabb mértékben érzékennyé, fogékonnyá tették a szőlő hajtását e veszedelmes betegség iránt. Azt ajánljuk tehát, hogy minden szőlősgazda a lehető legkorábban védekezzék a szőlőpenész ellen. És ennek a ennek a módját el is mondjuk ugy, amint azt a kecskeméti ek alkalmazzák, akik szőlejükről és gyümölcsükről messze földön hiresek.

Legtökéletesebb ellenszere a szőlőpenésznek a „*kecskeméti por*“, amelyből mész hozzáadásával vegytiszta azurin keletkezik. Ez a szer a legolcsóbb, a permetezés munkája legkönnyebb, legtisztább és leggyorsabb s a kecskeméti por a permetezőgépeket sokkal kevésbé rontja, mint más anyagok. A „kecskeméti por“ oldatát a legegyszerübb munkás is elkészitheti. A „kecskeméti por“ a csemegeszőlőt sem teszi undoritóvá, mint más permetező anyagok.

A szeszélyes időjárás következtében kilátásunk van arra is, hogy ismét fellép az oidium (liszt-harmat) szőleinkben. Ez ellen is erőteljesen kell védekezni kénmájjal, amelynek sikere biztos s a védekezés vele sokkönnyebb és olcsóbb, mint más anyagokkal, annál is inkább, mert a közönséges permetező-gépekkel alkalmazható.

Nevezetes előnye a kénmájnak a kénpor fölött az, hogy mig a kénpor csak 25 C fokuyi hőségnél kezdi kifejteni hatását, addig a kénmáj már egész alacsony hőfoknál is fejleszti a gombaölő gázokat, amire azért van szükség, mert az oidium is már alacsony, 5 C fok melegnél terjed.

A kénmájat biztos eredménynyel lehet használni a drága Thauaton (dohánylug) helyett a gyümölcsfák, vetemények hernyói, ezek bábjai gombái stb. ellen, *ő gyógyitani lehet vele a fák mézgafolyását is.*

Egy cikkely szük keretében nem lehet részletesen irni e kitünő szerek használati módjáról, de t. olvasóink kimeritő utasitást kapnak, ha akár egy levelező-lapon a „*Homok*“ cimü szaklap szerkesztő-kiadótulajdonosához: *Mayerfi Zoltánhoz* Kecskemétre fordulnak, ahol az emlitett hasznos szerek használati utasitással kaphatók és a honnan kivánatra készséggel megküldik a „Homok“ cimü havi szaklap (ára egész évre 2 korona) mutató számait.

Szerkesztői üzenet.

K. J. urnak. 1901. julius hó 1-ig van kiegyenlitve.

Hirdetések.

Ujdonság!

Kőszegi ostya

kitünő különlegesség **minden nap frissen kapható** a

Schneider Constantin-féle

czukrászdában.

A

Brázay-féle

sósborszesz

nélkülözhetetlen háziszer.

Kapható mindenütt.

Gleichenbergi János-forrás

gyomor-, hólyag- és vesebajok ellen orvosilag ajánlva.

Borral keverve kitünő üditő ital.

Kapható minden ásványviz kereskedésben és a forrás-igazgatóságnál Gleichenbergben, Stájerország.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány a rossz emésztésnél, a tej javitására és a tehenek tejelőképességének fokozására, csontlőréseknél. — 1/1 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a fenti védjegygyel valódi. Kapható minden gyógyszertárban és gyógylőkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János. cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállitó, korbüti gyógyszerész, Korneuburg. Bécs mellett.

cseresznye kapható Jánosa Gyula csemege-kereskedésében Kőszegen.

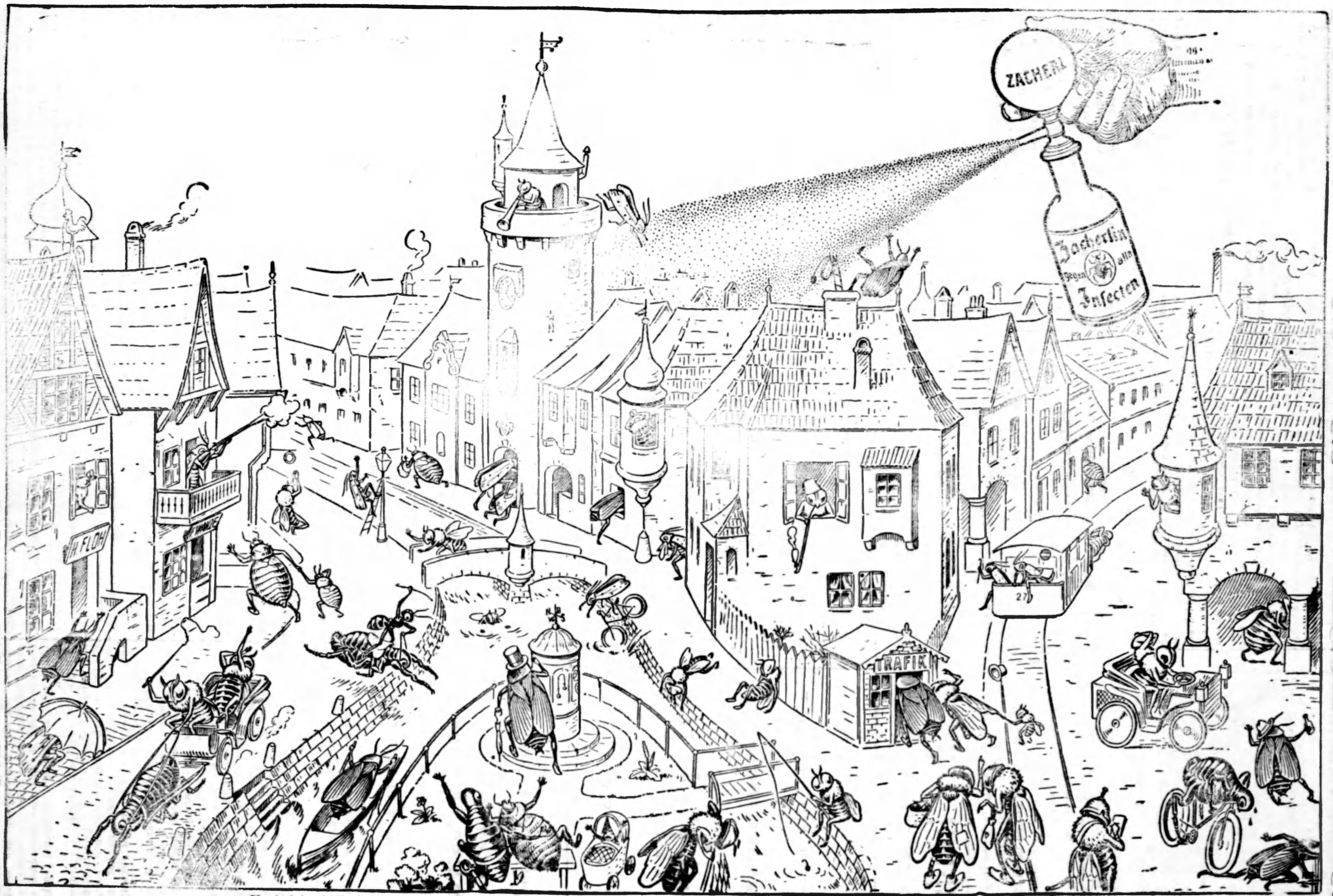

Ha látlak oh Zacherlin, a szivem is dobban,
De nem fogadlak el, ha kinálnak tokban,
Tokban a mi van, haszontalan dib, dáb;
Attól ugyan nem döglik, se féreg, se a sváb.

Zacherlin üvegben! Ez az igazi szer!
Legyen áldott a ki készit, százszor és ezerszer
S valahol függ a Zacherlin plakát:
Ott kapható Zacherlin egész éven át.

Nyomatott Fejel Gyula könyvnyomdájában Budapesten.